

Генрі Форд надавав умовам праці, техніці безпеки та можливості кар'єрного росту будь-якого працівника.

Безумовно, Генрі Форд був не лише талановитим інженером-конструктором, а й геніальним менеджером. Принципи, якими він керувався у своїй роботі, заслуговують на увагу, а деякі з них є актуальними і сьогодні.

Основні принципи Генрі Форда:

1. Відсутність страху перед майбутнім і пошана до минулого.
2. Ігнорування конкуренції.
3. Спершу послуги, потім – прибуток.
4. Виробництво не означає купити дешевше, а продати дорожче [2].

Без перебільшення можна сказати, що Генрі Форд здійснив переворот у мисленні багатьох людей. Він прагнув зробити своє виробництво корисним для суспільства: “Капітал, який не збільшує кількість робочих місць, є дешевшим від піску. Капітал, який не покращує умов щоденної праці і не збільшує винагороди за щоденну працю, не виконує своєї найвищої функції. Найкращим використанням капіталу є не заробляння більшої суми грошей як таких, а заробляння грошей для покращення сервісу заради поліпшення життя. Поки ми в нашій галузі не будемо розв'язувати соціальних проблем, ми не виконуватимемо нашої основної роботи” [2].

Отже, на наш погляд, якби в Україні також сформувалась критична маса соціально відповідального бізнесу, то підвищення добробуту її народу в цілому стало б неминучим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Словник іноземних слів / за ред. О. С. Мельничука. – Київ : Гол. ред. УРЕ, 1977. – 776 с.*
2. *Форд Генрі. Моє життя та робота / Пер. з англійської Уляни Джаман. – К.: Наш Формат, 2015. – 384 с.*

Піхлик Віта Борисівна, студентка 2 курсу,
Король Володимир Степанович, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту,

БЕЗРОБІТТЯ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Одним із важливих показників соціально-економічного життя в країні є рівень безробіття. На сьогоднішній день проблема безробіття є важливою та актуальною не лише на загальнодержавному рівні, але й на обласному.

Українські економісти Б. Гаврилишин, С. Мочерний, М. Павловський, Ю. Геєць, І. Лукінов досліджували питання безробіття. Безробіття – це соціально-економічне явище, за якого частина працездатного населення не може знайти роботу. Усе населення можна розділити на три групи: зайняті, безробітні та особи поза робочою силою. Проте, певний рівень безробіття вважається нормальним і цілком виправданим.

Проаналізуємо дані про зареєстроване безробіття в Івано-Франківській області у 2016-2017 рр. (Таблиця 1) [1].

Як бачимо, у січні 2017 року безробітних стало більше, ніж на кінець 2016 року, частка безробітних до населення працездатного віку теж зросла на 0,2%, середній розмір допомоги теж не зазнав суттєвих змін. Причиною такої ситуації є циклічний розвиток економіки — на стадії економічної кризи спад виробництва призводить до

зменшення сукупного попиту на товари та послуги і, як наслідок, до зниження рівня зайнятості працездатного населення.

Таблиця 1.

Зареєстроване безробіття у 2016 – 2017 рр.

Кількість зареєстрованих безробітних осіб			у % до населення працездатного віку	Середній розмір допомоги за місяць, гривень
2016	Всього	з них отримують допомогу		
Січень	14780	12444	1,7	1287
Лютий	14316	12171	1,6	1279
Березень	13311	11163	1,5	1329
Квітень	13269	10957	1,5	1282
Травень	13131	11255	1,5	1304
Червень	12405	10759	1,4	1395
Липень	12136	10347	1,4	1595
Серпень	11732	10094	1,4	1553
Вересень	11528	9876	1,3	1619
Жовтень	10299	8736	1,2	1680
Листопад	10691	9103	1,2	1690
Грудень	11257	9655	1,3	1825
2017				
Січень	11939	10157	1,4	1782
Лютий	12413	10712	1,4	1669
Березень	12049	10367	1,4	1773

Дані таблиці свідчать про те, що кількість безробітних на початок 2017 року зросла, потреба роботодавців у працівниках на заміщення вакантних місць також збільшилась, якщо порівнювати грудень 2016 (527) та січень 2017 (1038) – майже у 2 рази. Потреба у робочій силі є, проте вона є надто малою. Усе це свідчить про відсутність достатньої кількості вільних робочих місць, що безумовно несе негативний вплив на економічну ситуацію в області.

Ринок праці в Івано-Франківській області розвивається за законами попиту та пропозиції. Пропозиція робочої сили - це потреба різних груп працездатного населення в отриманні роботи. Попит на робочу силу відбиває потребу економіки в певній кількості працівників на кожен даний момент часу [2].

Розглянемо дані про попит та пропозицію робочої сили в Івано-Франківській області у 2016-2017 рр. (Таблиця 2) [3].

Розглянемо дані про число безробітних і число працевлаштованих за січень-березень 2017 року (Рисунок 1) [4].

Як бачимо, різниця є колосальною. Частка прилаштованих безробітних за січень становить 3,8%, лютий - 4,7%, березень - 6,1%.

Найнадійнішим заходом захисту безробітних є надання їм робочих місць. Виходячи з цього, можна визначити основні напрями боротьби з безробіттям, які можуть бути впровадженими. Потрібно забезпечити підвищення конкурентоспроможності робочої сили за рахунок підвищення її якості, а саме: зростання рівня загальної освіти, підвищення кваліфікації, розширення діапазону оволодіння працівниками професій і спеціальностей.

Попит та пропозиція робочої сили у 2016 -2017 рр.

2016	Кількість зареєстрованих безробітних	Потреба роботодавців у працівниках	Навантаження на одне вільне робоче місце
Січень	14780	650	23
Лютий	14316	762	19
Березень	13311	1007	13
Квітень	13269	896	15
Травень	13131	1100	12
Червень	12405	1028	12
Липень	12136	910	13
Серпень	11732	1525	8
Вересень	11528	1167	10
Жовтень	10299	1129	9
Листопад	10691	941	11
Грудень	11257	527	21
2017			
Січень	11939	1038	12
Лютий	12413	1394	9
Березень	12049	1647	7

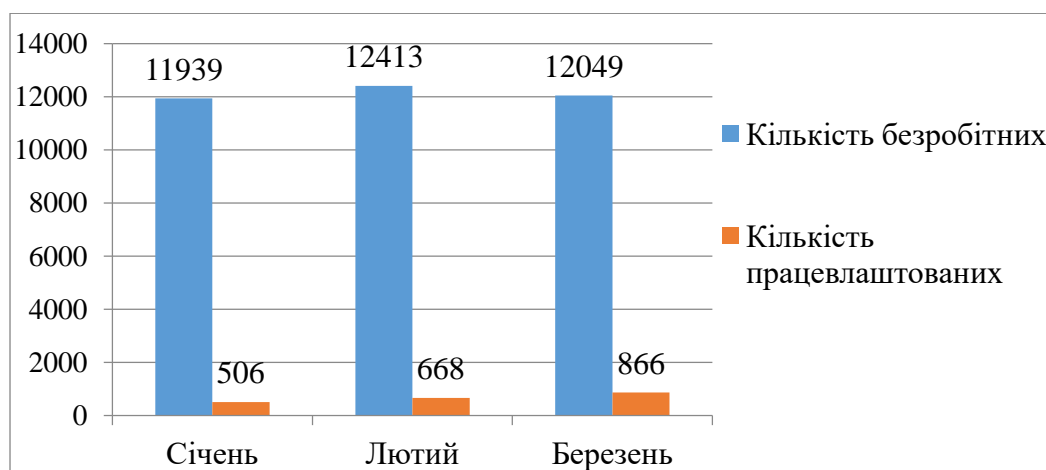

Рис. 1. Працевлаштування зареєстрованих безробітних у 2017 році

Отже, ми повинні пам'ятати, що безробіття призводить до значних економічних та соціальних втрат. При безробітті недостатньо використовується економічний потенціал суспільства, втрачається кваліфікація вивільнених робітників. Візьмемо до уваги такий факт, що зростання безробіття підриває психічне здоров'я нації і є фактором зростання злочинності. Саме тому потрібно знаходити ефективні шляхи подолання безробіття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зареєстроване безробіття у 2016 – 2017 рр [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.ifstat.gov.ua/>
2. Заєць О. В. Зайнятість населення та її регулювання, 2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ibib.ltd.ua/zanyatost-naseleniya-regulirovanie.html>

3. *Попит та пропозиція робочої сили у 2016 -2017 рр. [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.ifstat.gov.ua/>*
  4. *Працевлаштування зареєстрованих безробітних у 2017 році [Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://www.ifstat.gov.ua/>*
-

Собчишин Галина Богданівна, студентка 5 курсу,
Сабецька Тетяна Ігорівна, к.е.н.,
доцент кафедри гуманітарних та
фундаментальних дисциплін,

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Планування виробничої діяльності в умовах сучасного ринку вимагає від підприємства самостійного пошуку відповідей на фундаментальні питання економіки: “що виробляти?”, “скільки виробляти?” та “який розмір прибутку очікувати?”. Вирішення цих завдань, власне, і лягає в основу виробничої програми підприємства на плановий період.

Так, на думку авторів І. О. Чаюн й І. Ю. Бондар, “планування виробничої програми підприємства – це чітке передбачення і програмування на перспективу обсягів виробничого процесу та реалізації продукції” [3, с. 26].

Науковець В. Є. Москалюк вважає, що планування виробничої програми являє собою “процес розроблення та виконання основних показників з обсягів виробництва. Номенклатуру, асортимент і кількісні показники продукції визначають виходячи з потреб ринку, на підставі яких складають план збуту продукції” [2, с. 80].

Дещо схоже тлумачення зустрічається у М. І. Бухалкова: “Планування виробництва і реалізації продукції... – це процес розробки і виконання основних показників річного плану, що включають передбачення потреб ринку на найближчу та віддалену перспективу” [1, с. 144–145].

Отже, процес планування виробничої програми підприємства – це цілеспрямоване, обґрунтоване платоспроможним попитом цільових споживачів та ефективно з комерційної точки зору формування оптимальних планових показників: номенклатури, асортименту, обсягів та термінів виготовлення продукції відповідно до поставлених стратегічних і тактичних цілей.

Однак для того, щоб розроблена виробнича програма була успішно реалізована, потрібно докласти значних зусиль із удосконалення самого процесу та методики її розробки. Виходячи із наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, запропонуємо алгоритм формування виробничої програми підприємства, який передбачає реалізацію ряду послідовних етапів.

Отже, першим етапом виробничого планування є формування цільових орієнтирів, на які опиратиметься підприємство в плановому періоді, а також конкретизація обраних цілей у конкретних напрямках його виробничої діяльності відповідно до поставленої мети. При цьому всі поточні цілі повинні конкретизувати і втілювати в собі на порядок вищі стратегічні цілі та відповідати загальній місії підприємства.

Другим етапом процесу формування виробничої програми підприємства є проведення аналізу його виробничої діяльності за попередні періоди. Метою такого аналізу є оцінка виробничої діяльності підприємства за минулі роки, розрахунок рівня